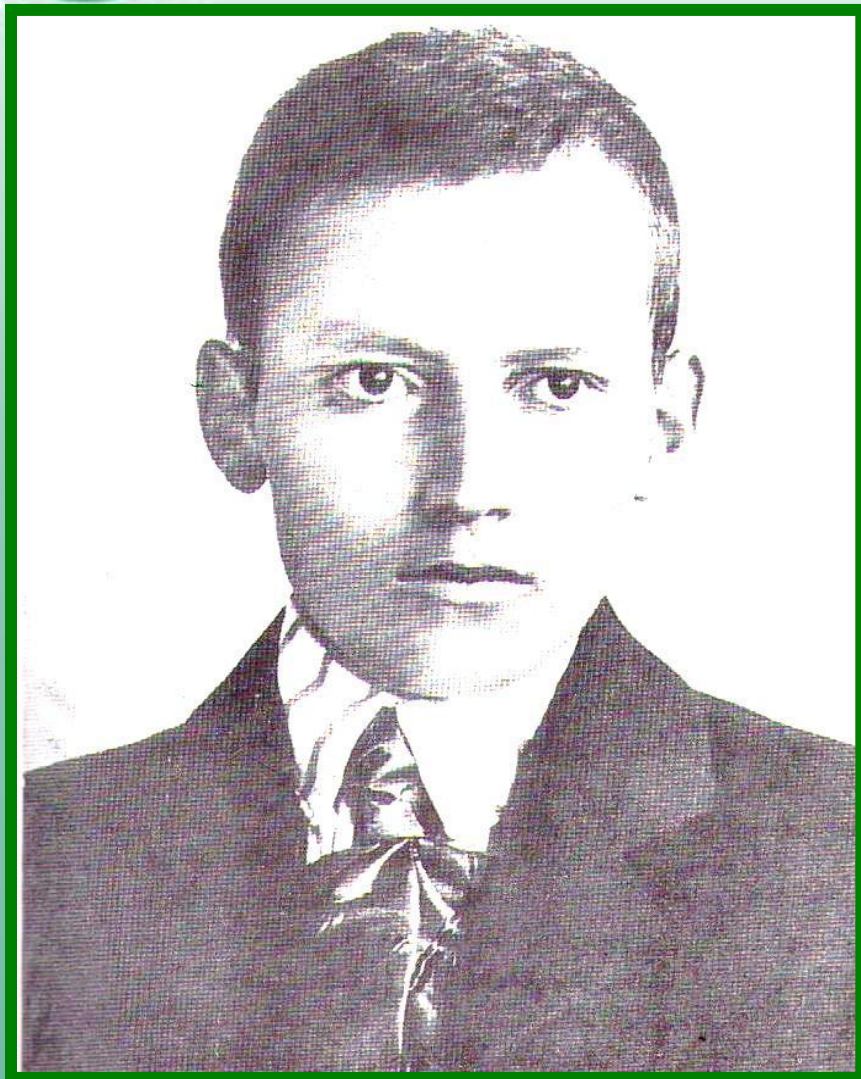

*Халык мәхәббәте –
синең исемең.*

*Халык гомере –
синең гомерең.*

Әхмәт Фәйзи

...Һәрчак безнең
белән
бергә -
Безнең
замандаш
Тукай...

Әхмәт Ерикәй

(Бөек Г. Тукайның 125 - еллыгына)

Кушлавчы авылы

*Тау башында салынгандыр безнең авыл.
Бер чишмә бар, якын безнең авылга ул.
Авылыбызның ямен, суы тәмен беләм,
Шуңар күрә сөям жаным – тәнем белән...*

Габдуллажан Мөхәммәтгариф улы Тукаев 1886 елның

13 (26) апрелендә, Казан өязе, Мәңгәр волосте,
Кушлавич авылында, мулла гаиләсендә туа.

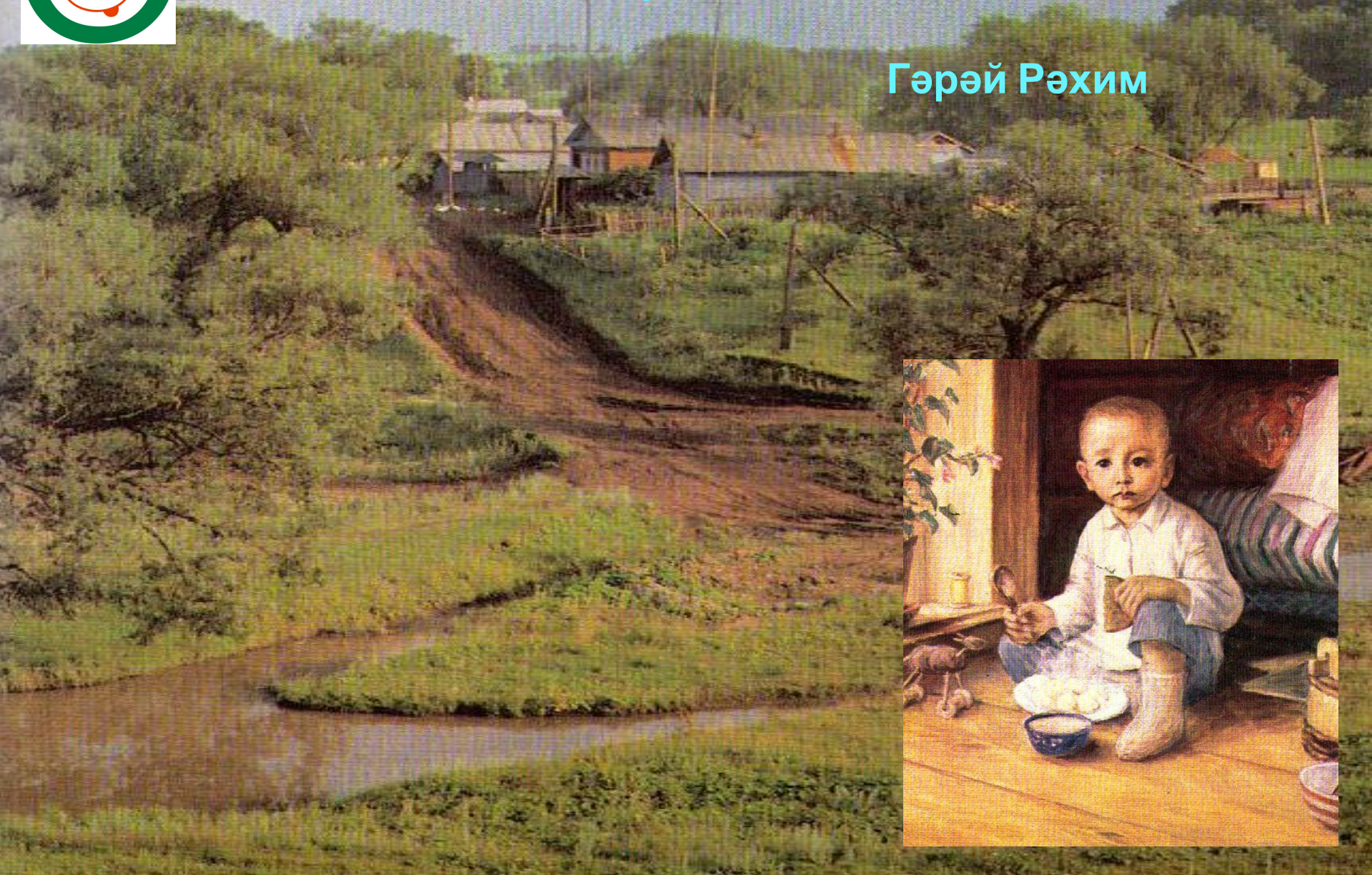

Кечкенә Апушның әтисе Мөхәммәтгариф һәм әнисе Мәмдүдә

...Ул бер үкsez бала, чираттагы ятим,
Юк, диделәр, аның ата - анасы да...

Гәрәй Рәхим

**Кушлавчы.
Шәрифә карчык**

Өчиле.

**Зиннәтулла
бабай**

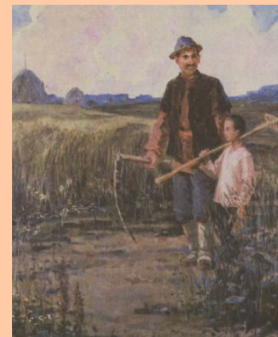

Казан.

**Мөхәммәтвәли һәм Газизә
гаиләсе**

Жәек.

Галиәсгар (жизнәсе), Газизә

Кырлай.

**Сәгъди абзый,
Зөхрә апа**

1890 ел.

Өчиле авылы. Апушның бабасы Зиннәтулланың йорты

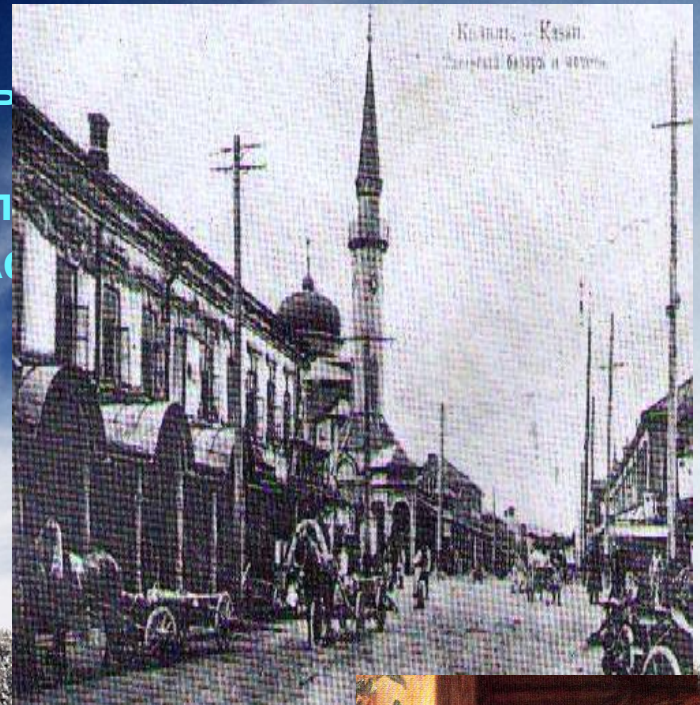

Һөрмөшүңдә бәйрәмнәр аз булган
артыш белән тулган көннәрәң...

Шәүкәт Галиев

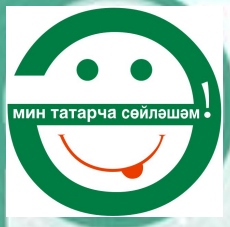

Чылдыр - чылдыр, чылдыр - чылдыр
Яһгырый дала.
Кала басу, кала ындыр, туган як кала
Гамил Ак

Һәкһез ятим -
Кемгә бала кирәк? -
Дип язмышың сине рәһнеткән.
Ул чак язмыш - һәзе тере ятим.
Кемнәрдәндер кылы сәз кәткән.

Кәһтибә Кинкәбулатова

Казан. М. Гафури (элеккеге Сембер)

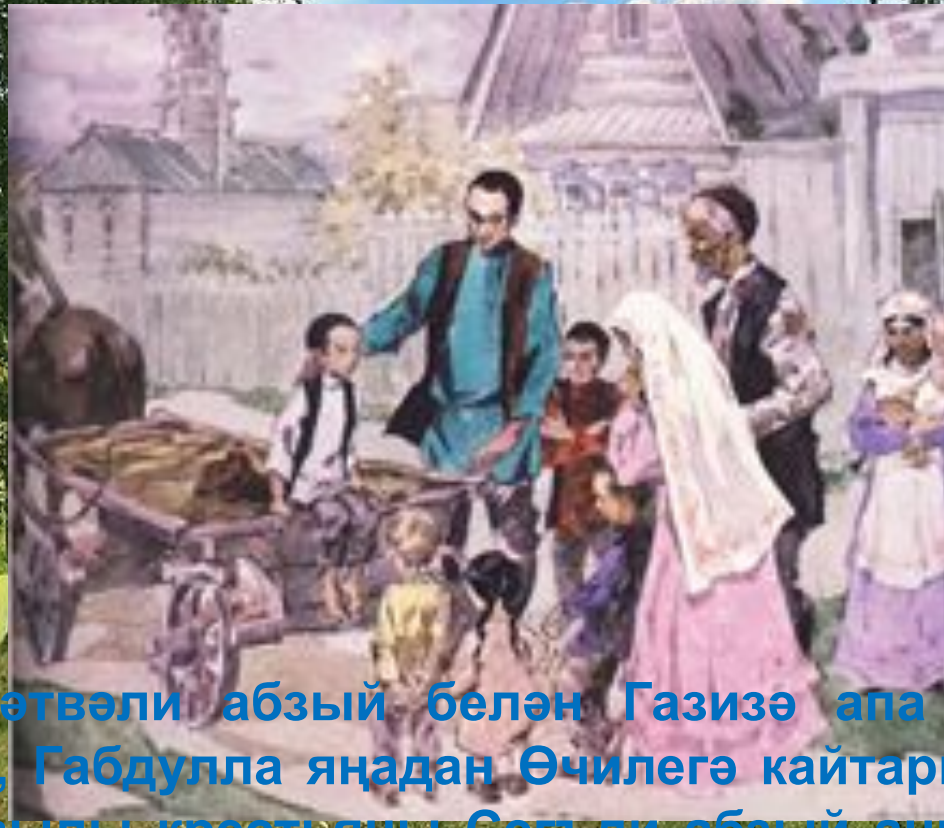
...Таныш - туган түгел,
чит кеше.

Даны да юк,
малы да юк аның,

Ул бит бары –
Вәли - читекче...
Рөстәм Сәли

Тукайның Өчиледән Кырлайга китүе

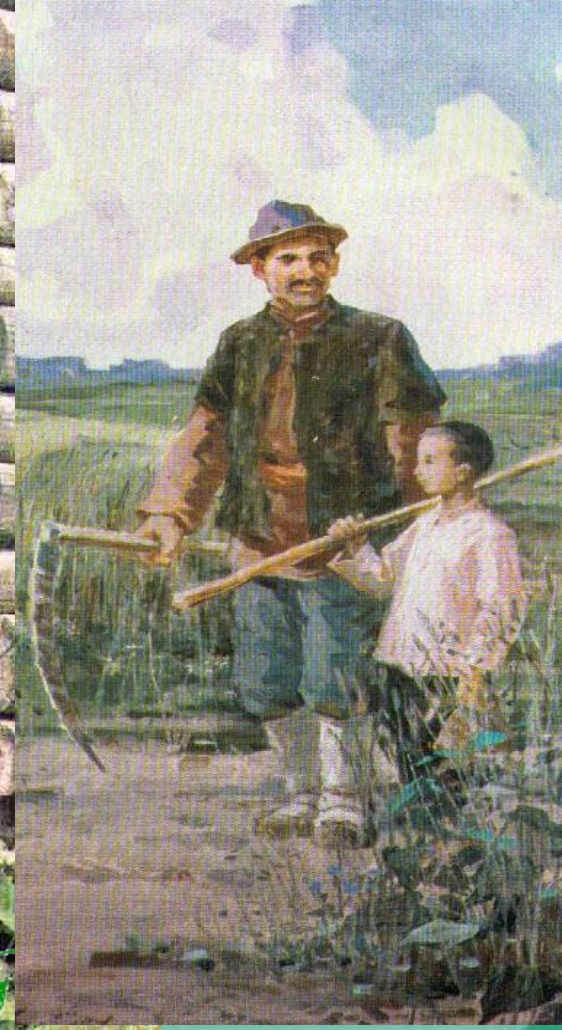

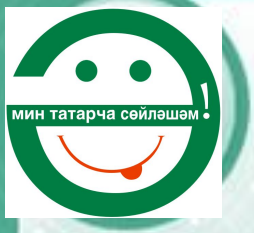
Казандагы Мөхәммәтвәли абый белән Газизә апа икесе берьюлы авырый башлагач, Габдулла яңадан Өчилегә кайтарыла. 1892 елның жәендә Кырлай авылы крестьяны Сәгъди абый аны үзенә уллыкка ала.

1892-1895нче еллар.Кырлай авылы. Сәгъди абзый йорты.

Хәзер анда Тукай музей - йорты.

Бу наратны кечкенә
Апушның Кырлайдагы
“әтисе” Сәгъди абзый
утырткан.
Ә бәрәңге бакчасында
кечкенә Габдулла бәрәңге
жыйган.

1904...
 عالمی ادبی و علمی اور اعلیٰ تہذیبیہ ہر قسم سے ترقی پانک یا ان کے معارف اور رخصتوں کو
 معارفینے سے پیدا و افکار و ترقی سے
 اوجھل ہوشیار
 خصوصی ورقہ در
گلہار جدید
 الصبر الجدید گھر سے کسی پر سید و قہ طویلانہ
 وارما سی پک لا ز مدد
 الرواد الصبر الجدید و
 تده لی بندار یاز
 جلاسده حاضر اولان
 رخصت دیدار و
 یدہ اولدی
 بونگ سونگده اشتغ
 اوتدی بی ایا تی بود
 طوفد عکوف طرفد کی بر صاحب ہیت غنی
 چارہ سز روح ایتہ سینہ جسمدایلدی بی
 اسبی آنگ و اللہ دیک اولور اولیسا
 رفیق الرفقہ نظامہ اجرا اولندی بود دفع
 ورقہ زودہ جلاسده اولان جملہ مسائل
 یاز ما یا چاغز یا انکز مدرسه مطیعہ اجوی
 عبد اللہ طوقا بیگ شوقی جلاسده قرانت
 اولدی بکر ایا تینی در جملہ آلتفا ایدر
 چونکہ او ذات بونکلہ ہمیشہ نطق سوبیلین
 ذالذوق تفوق ایدی . عبد اللہ افندی اشہ
 مذکورہ دیدی کہ رخصت ایتہ کن
 مدرسہ بزرگ ناخاری ولی آہ افندی حمید اللہ بیگ
 بدیات حسنہ لرینی تقدیر ایدر و ب ناچیزانہ
 کیف ایلدی کم ایا تی مجلس علمیه در قرانت
 یلہ مشوق اولور دم . بر آرز تو ققد

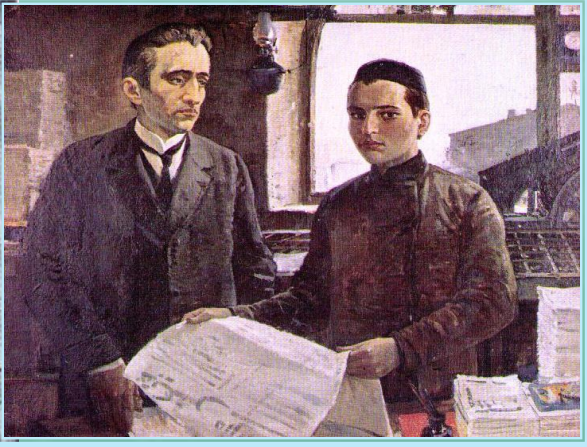

Габдуллага 19 яшь

УРАЛЬСК
1906нчы ел, 1нче
май

1907нче ел

1906 - 1907,
Уральск

Габдулла Тукай
һәм аның апасы
Газизә Уральск
шәһәрндә

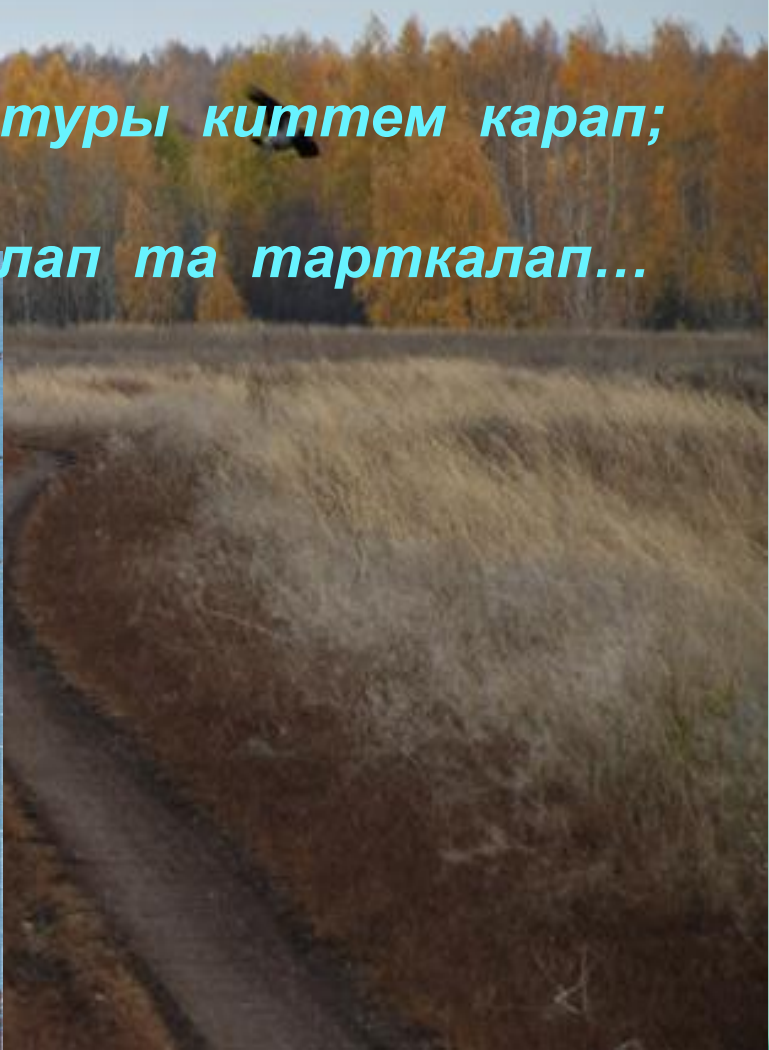

1907нче ел, кльз.

Жиктереп пар ат, Казанга туп-туры киттем карап;

Чаптыра атларны кучер, суккалап та тарткалап...

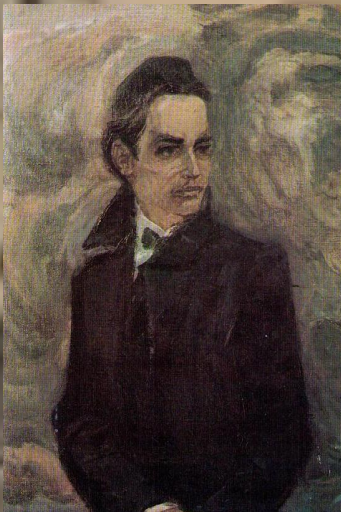

И Казан! Дәртле Казан! Моңлы Казан! Нурлы Казан!

Казан — Татарстан Республикасының
мәдәни һәм тарихи үзәге.

Казань

Kazan

**Мәскәү һәм Татарстан
урамнарының күренеше.**

**XX гасыр башында бу
йортта “Болгар”
кунакханәсе булган һәм
анда шул заманның татар
интеллегенциясе яшәгән.**

... Шуны ләкин син онытма,
“Болгар”,
Кырыгынчы бәлмә барлыгын,
Тукайның зур, мөһкеме тере каны
Шунда ята, кара, бар, энем...

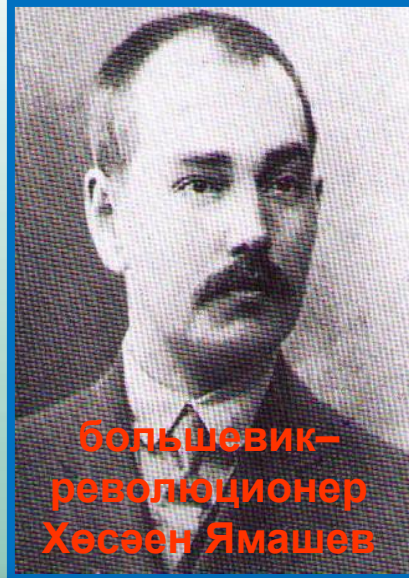
Сибгат Хәким

Габдулла Тукайның гомерлек дуслары

Г.Тукай һәм Ф. Җмирхан

**большевик-
революционер
Хөсәен Ямашев**

**шагырь
Сәгыйть
Рәмиев.**

**Драматург
Галиәсгар
Камал**

**Габдулла Тукай һәм "Сифир"
труппасы**

**Язучы –
революционер
Гафур Коләхмәтов**

1908нче ел

1908 ел 24 رمضان 1328

17 Октябрь 1908

Чарشنبه

اختیار:

یارسان یازوری نوؤگار توؤگه
هیت تحریریه اختیارلیدی. باسلامان
مقاله کیر و بار لمان.

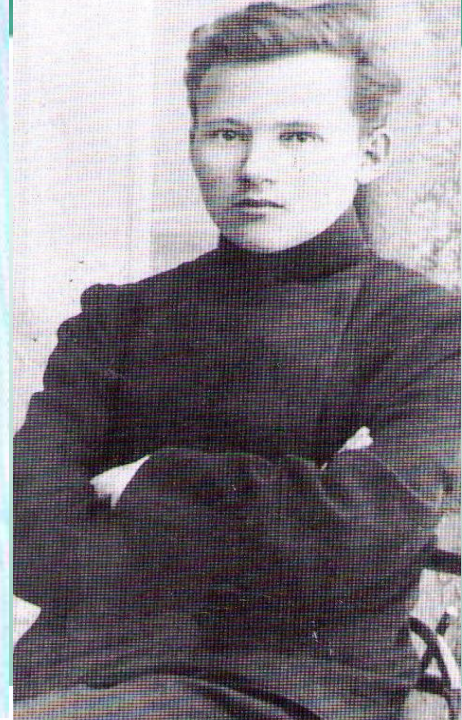
غزیتنگ بواسی

ست لک ۳ سوم آیلق ۱ سوم ۲۰
بین ۳ آیلق ۱ سوم خاکره لرایون ۳
آیغه ۷۵ تین قران شاکردلریه
آیلاب ۷۵ تین.

آدرس:
Казань, Номеръ „ВОЛГАРЪ“
Редакция г-нъ „ЭЛЬИСЛАХЪ“
Телефонъ № 748

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

ЕЖЕНЕДЕЛЬНАЯ ГАЗЕТА
„ЭЛЬ-ИСЛАХЪ“

17-нче номерда 9-түн
علمی ادبی مکتھلک غزیتہ
7-нче номерда 9-түн

3-нчы айион قانونی وپارتیهلر، تنقید
کیره کلی شی در، کتابلر حقنده: اسلام

بلان قارار بو سورونی تعدی و اعتراف اینارکه
هر کئی مجبور اینهدر:
شوموزده امام عطیب مدرسلر: جهنمرا تورهان

1909 ел „Исемдә калганнар“
дигән автобиографик
повестынын беренче
битләре

مقدمه.

بسم الله الرحمن الرحيم

ایسم کور و ووجیلر کورلر قشایی
به سوره شاهی قرائتی، شونک بلان برکه فرقه
کان بوخاند، بارا باشلاماج ایسده قانقازیک
همسن یازاسم کتلی.

شونلقدن، اولسکی که مخلوق جنتکابه
بیتین شطراری یازوب اولغولان دفته قدرکی
مبارکه معقول نورانی، ع. نزلاتی.

1909 ел

خلق موثلاری

چوچی سی: شورلی

ناشری:
صباح

قران ده.

ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФИЯ

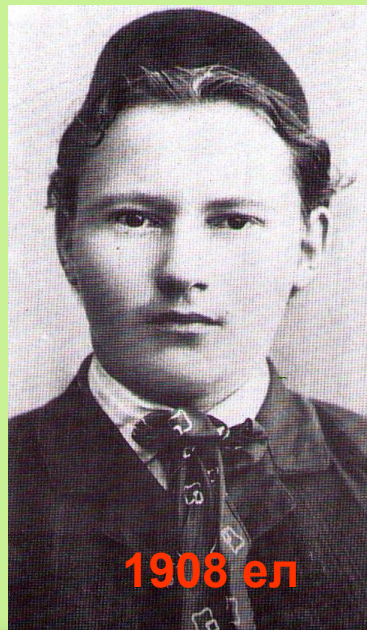
1910

1-нче айиде...
2-нче айиде...
3-нче айиде...
4-нче айиде...
5-нче айиде...
6-нче айиде...
7-нче айиде...
8-нче айиде...
9-нче айиде...
10-нче айиде...
11-нче айиде...
12-нче айиде...
13-нче айиде...
14-нче айиде...
15-нче айиде...
16-нче айиде...
17-нче айиде...
18-нче айиде...
19-нче айиде...
20-нче айиде...
21-нче айиде...
22-нче айиде...
23-нче айиде...
24-нче айиде...
25-нче айиде...
26-нче айиде...
27-нче айиде...
28-нче айиде...
29-нче айиде...
30-нче айиде...
31-нче айиде...
32-нче айиде...
33-нче айиде...
34-нче айиде...
35-нче айиде...
36-нче айиде...
37-нче айиде...
38-нче айиде...
39-нче айиде...
40-нче айиде...
41-нче айиде...
42-нче айиде...
43-нче айиде...
44-нче айиде...
45-нче айиде...
46-нче айиде...
47-нче айиде...
48-нче айиде...
49-нче айиде...
50-нче айиде...
51-нче айиде...
52-нче айиде...
53-нче айиде...
54-нче айиде...
55-нче айиде...
56-нче айиде...
57-нче айиде...
58-нче айиде...
59-нче айиде...
60-нче айиде...
61-нче айиде...
62-нче айиде...
63-нче айиде...
64-нче айиде...
65-нче айиде...
66-нче айиде...
67-нче айиде...
68-нче айиде...
69-нче айиде...
70-нче айиде...
71-нче айиде...
72-нче айиде...
73-нче айиде...
74-нче айиде...
75-нче айиде...
76-нче айиде...
77-нче айиде...
78-нче айиде...
79-нче айиде...
80-нче айиде...
81-нче айиде...
82-нче айиде...
83-нче айиде...
84-нче айиде...
85-нче айиде...
86-нче айиде...
87-нче айиде...
88-нче айиде...
89-нче айиде...
90-нче айиде...
91-нче айиде...
92-нче айиде...
93-нче айиде...
94-нче айиде...
95-нче айиде...
96-нче айиде...
97-нче айиде...
98-нче айиде...
99-нче айиде...
100-нче айиде...

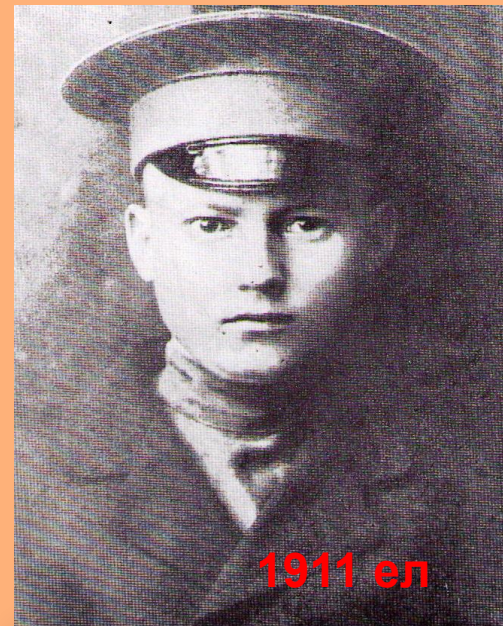
Тукай сабын вакытында ук халык жырларын яраштырып берген. 1909 елда “Шүрәлә” газетасында псевдонимы белән “Халык моннары” дигән повестьне таттар халык жырлары жыентыгын бастыра. Анда 28 жыр язылган.

Төрле еллардагы фотолар

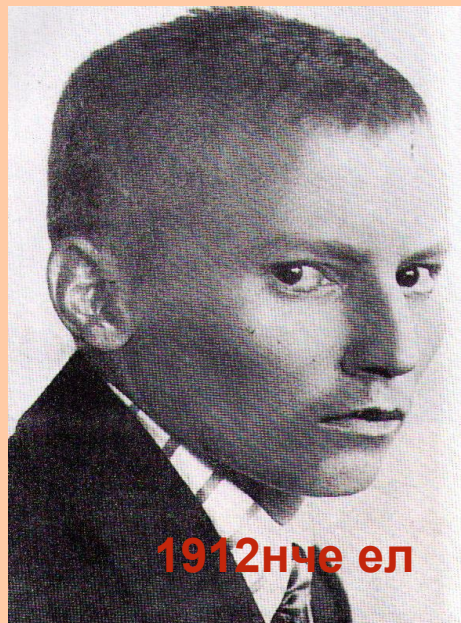
1908 ел

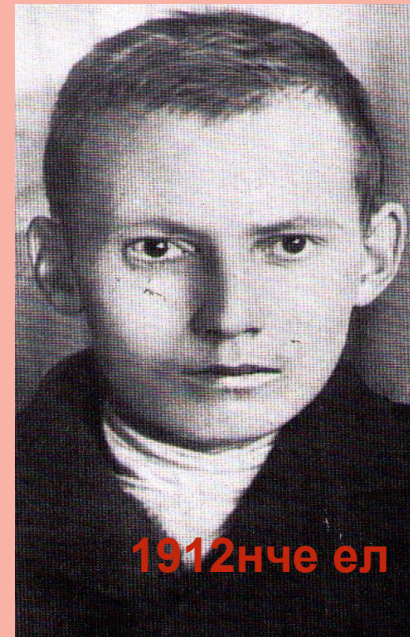
1911 ел

1912нче ел

1912нче ел

1912нче ел

1911-1912нче еллар

Әстерхан

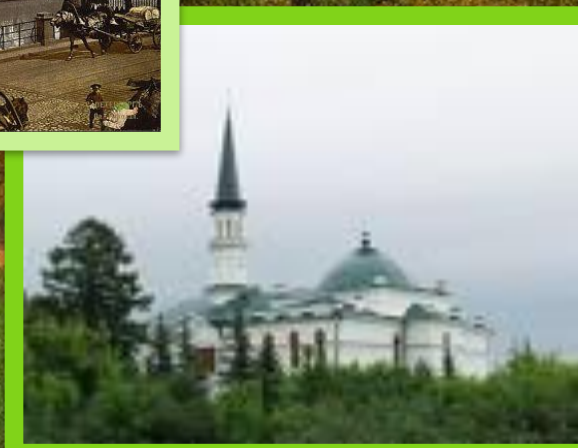
Петербург

Уфа

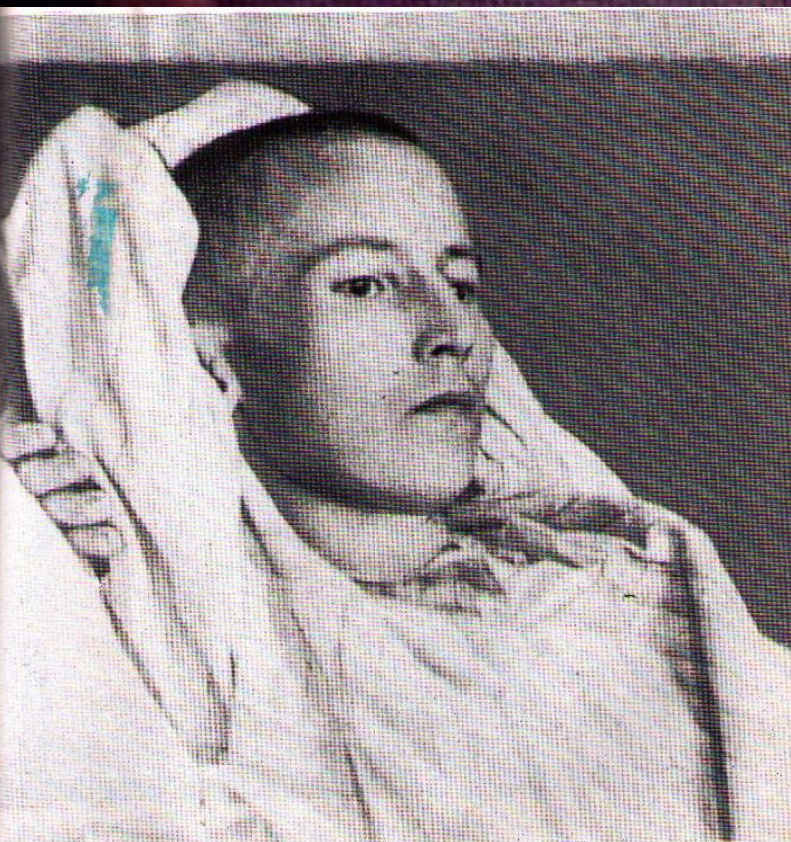
Троицк

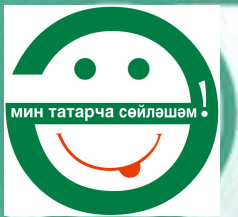
Тукай Клячкин шифаханәсендә.

1913 ел, 14 (1) апрелендә төшерелгән фоторәсем.

Тгън иде, моһнар белһн
Чиртеп сазын ул кырлады,
Моһ белһн, хһсрһт белһн
Тулган иде бар кырлары.
Тыһлады урман вһ таулар,
Тыһлады ай, йолдызы...
Шул моһыннан уйга калды
Кир кызы цһм кьк кызы.
Атты таһ һкрен генһ цһм
Сьнде йолдыз, сьнде ай...
Шул матур йолдыз белһн
Ткрен генһ сьнде Тукай.

Шамун Фидай

Татар халкының бөек шагыйре

Габдулла Тукай

1913 елның 15 (2) апрелендә

кичке 8 сәгать 15 минутта

күзләрен мәңгегә йома.

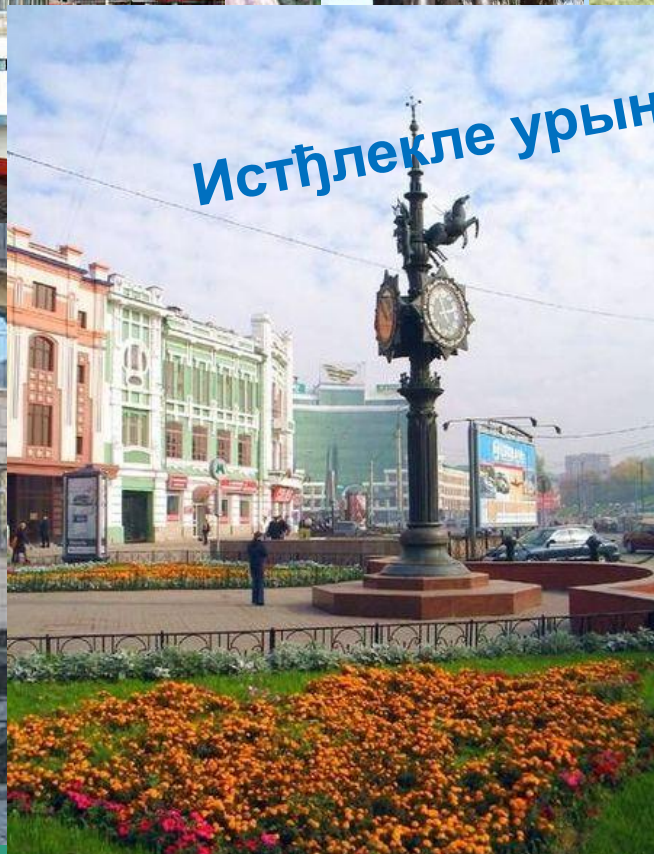
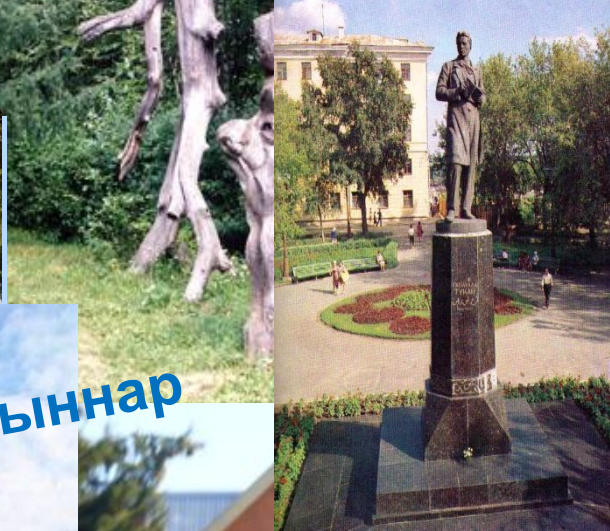
Казан, 1913 елның 17 (4) апреле.

...Без китһбез,
Сез каласыз дип
Кһсадемне туфрак белһн
кһмгһндһ дһ...
Габдулла Тукай

Татар зиратында Тукай
ята.
Кара мһрмһр ташы
Тукайныһ.
Тһйлһнһм дһ килһм шул
кабергһ...

Марс Шабаев

Истҗлекле урыннар

Габдулла һәфһәнде Тукаев

Дльняда бик аз булыр чын шагыйрь,
Габдулладай;
Ул - караһгы тльндһ яктырткан матур, ак
тулган айдай.

...

Кһп китапларныһ арасында аныһ китаплары

-

Ап - ачык,
нурлар чһчеп,
кһренеп тора цһр яклары.
Алса, укыса халык шигырен аныһ - истһ
кала,
Цһм аныһ шигыре
халыкныһ кһһеленһ
зур хис сала.

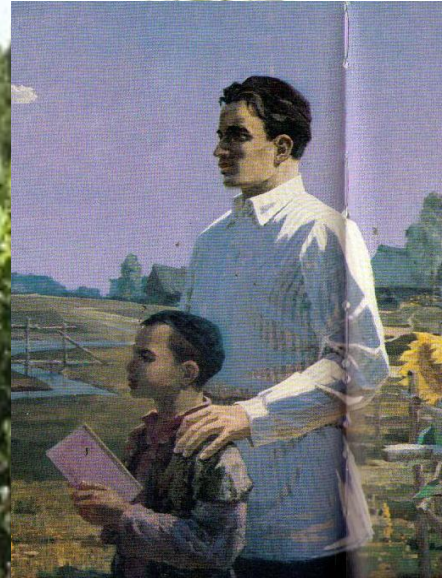
Шайхзадһ Бабич

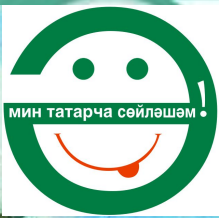

Габдулла Тукай – татар балалар әдәбиятына нигез салучы

Тукай абыи икаты:

- балалар ьчен шигырълһр;
- һкиятлһр

Тукай абый һкиятлһре

Виноградова

Ашлыклар ысте,
Башаклар пеште,
Кояш пешерҗ,
Тиргҗ тльшерҗ.
Халык ашыга,
Китҗ басуга,
Урагын ура,-

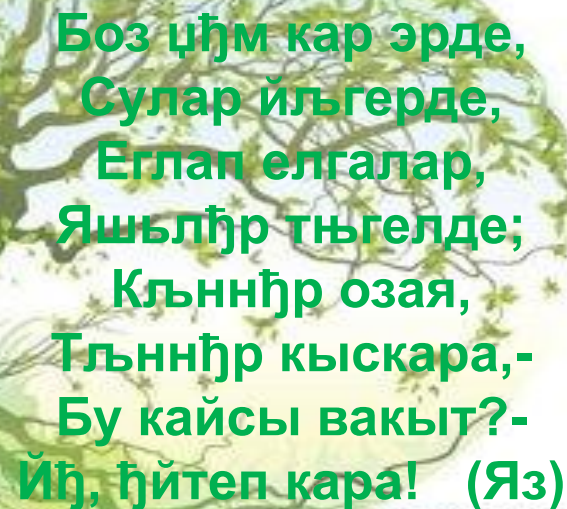
Бу кайчак була? (Кҗй кльне)

Кырлар буш кала,
Яҗгырлар ява,
Кирлҗр дымлана,-
Бу кайчак була? (Кльз)

Цҗр кир карланган,
Сулар бозланган,
Уйный кил - буран,
Бу кайчак, туган?
(Кыш)

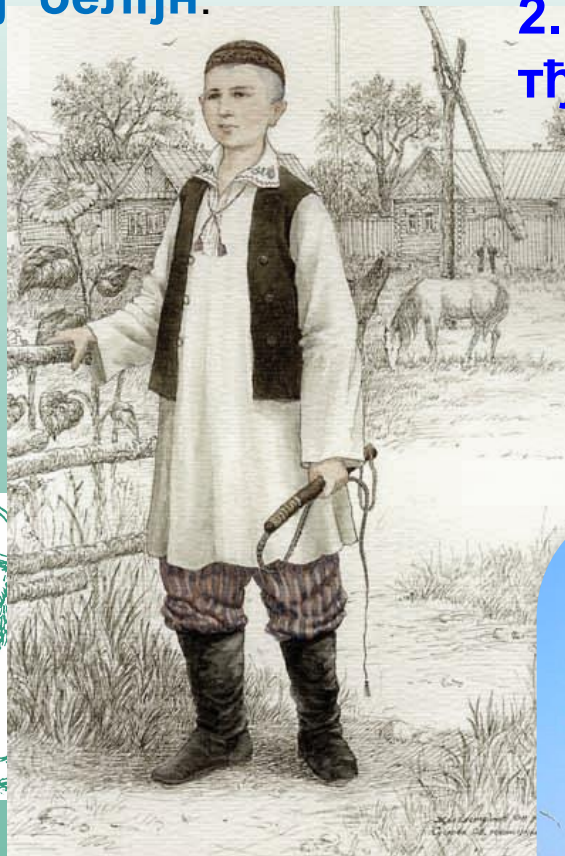

Боз цҗм кар эрде,
Сулар йльгерде,
Еглап елгалар,
Яшьлҗр тьгелде;
Кльннҗр озая,
Тльннҗр кыскара,-
Бу кайсы вакыт?-
Йҗ, җйтеп кара! (Яз)

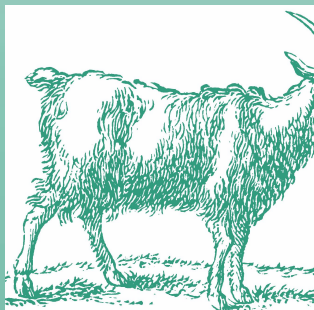

Г. Тукай “Гали белһн кһкһ”

1. Безнеһ Гали бигрһк тату кһкһ белһн:

2. Менһ кһкһ карап тора тһрһзһдһн:

3. Гали аны чирһм белһн кунак итһ,-
Кһкһ рһхмһт укый: сакалын
селкетһ.

Г. Тукай “Кҗкҗ белҗн сарык җкияте”

**С кем только жизнь
в злой распре не
бывала?**

**В борьбе ты ей
не уступай**

нимало!

(«Жизнь», 1908)

